

SERIA

Mario Vargas Llosa

MARIO VARGAS LLOSA s-a născut în 1936 la Arequipa și a copilărit în Bolivia împreună cu mama și bunicii materni, închipuindu-și că tatăl lui murise și că fusese un erou. În realitate, la cinci luni după căsătorie își părăsise soția însărcinată și avea să-și revadă fiul abia zece ani mai târziu, când Mario se va întoarce în Peru. Între 1950 și 1952 urmează cursurile unei școli militare din Lima – experiență descrisă în primul roman, *Orașul și câinii*. În 1955 se căsătorește cu o mătușă, Julia Urquidi, provocând un mare scandal în familie, și divorțează de ea în 1964, pentru ca, un an mai târziu, să se însoare cu verișoara lui, Patricia. În timp, lucrează în Franța ca profesor de spaniolă și jurnalist. După o tinerețe în care se apropiase de comunism, ia distanță față de Fidel Castro, ba chiar îl acuză pe Gabriel García Márquez, odinioară prieten, de servilism. Călătorește, predă la universități din America și Europa, devine scriitor celebru prin forța epică, luciditatea și ironia sa. „Literatura și politica se exclud reciproc“, scrie Mario Vargas Llosa. „Scriitorul lucrează în singurătate, are nevoie de totală independență. Politicianul e total dependent, trebuie să facă tot felul de concesii, exact lucrul pe care scriitorul nu-l poate face.“

MARIO VARGAS LLOSA

BĂIEȚII
ȘI ALTE PÖVESTIRI

Traducere din spaniolă de
DRAGOȘ COJOCARU

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor : Florentina Hojbotă
Coperta: Ioana Dragomirescu Mardare
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Iuliana Pop
DTP: Emilia Ionașcu, Dan Dulgheru

Tipărit la C.N.I. „Coresi” S.A.

Mario Vargas Llosa
Los Jefes
© Mario Vargas Llosa, 1959
Los Cachorros
© Mario Vargas Llosa, 1967

© HUMANITAS, 2009, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VARGAS LLOSA, MARIO

Băieții și alte povestiri / Mario Vargas Llosa; trad. din lb. spaniolă de
Dragoș Cojocaru. – București: Humanitas, 2009

ISBN 978-973-50-2363-8

I. Cojocaru, Dragoș (trad.)
821.134.2(85)=135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel. 021/311 23 30
C.P.C.E. — CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro
www.libhumanitas.ro

ŞEFII
(1959)

Şefii

I

Javier o luă înainte cu o secundă:

— S-a sunat! strigă el, deja în picioare.

Tensiunea răbufni violent, ca o explozie. Cu toţii eram împietriţi: doctorul Abásalo rămăsese cu gura căscată. Se făcuse roşu la faţă şi strângea din pumni. Abia îşi mai revenise, ridicase o mână şi părea gata-gata să ne ţină o predică, dar chiar atunci se sună de-adevăratelea. Ieşirăm alergând într-o hărmălaie, înnebuniţi, întărâtaţi de croncănitul de corb al lui Amaya, care o luase înainte, întorcând băncile cu susul în jos.

Curtea interioară era zguduită de strigăte. Cei dintr-a patra şi dintr-a treia ieşiseră mai înainte şi se adunaseră într-un cerc mare, îmbulzindu-se pe sub praful ridicat. Aproape odată cu noi îşi făcură apariţia şi elevii de-a-ntâia şi de-a doua, aducând cu ei noi vorbe grele şi încă mai multă ură. Cercul se făcu şi mai mare. Indignarea era unanimă în rândul elevilor de gimnaziu. (Cei de la primară aveau o altă curte interioară, micuţă, cu mozaic albastru, în aripa din partea opusă a colegiului.)

— Vrea să ne belească, țăranul.

— Da. Fir'ar al naibii!

Nimeni nu vorbea de examenele finale. Ochii scânteietori, vociferările, tărăboiul arătau că sosise clipa înfruntării directorului. Bruscu, n-am mai făcut eforturi să mă abțin și-am început să străbat grupurile înfrigorat: „El ne belește și noi tăcem?” „Trebuie să facem ceva.” „Trebuie să facem ceva.”

O mână de fier mă scoase din mijlocul cercului.

— Tu nu, îmi zise Javier. Nu te băga. O să te dea afară, știi doar.

— De-acuma nu-mi mai pasă. O să mi le plătească ei pe toate. Asta-i șansa mea, nu vezi? Hai să-i adunăm.

În șoaptă, am tot repetat prin curte, la urechile tuturor: „În careu, adunarea!” „Repede, adunați-vă!”

— Să ne adunăm în careu! vibră, în aerul sufocant al dimineții, glasul răsunător al lui Raygada.

Într-un glas, mai mulți au scandat:

— Adunarea, adunarea!

Supraveghetorii Gallardo și Romero văzură atunci, cu surprindere, cum zarva scădea dintr-odată și rândurile se adunau înainte ca pauza să se fi încheiat. Stăteau rezemați de perete, lângă cancelarie, în fața noastră, și se uitau la noi tulburați. Apoi se uitară unul la celălalt. În ușă se iviseră câțiva profesori, la fel de uimiți.

Supraveghetorul Gallardo se apropie:

— Ascultați! strigă el descumpănit. Încă nu...

— Tacă-ți gura, ripostă careva, mai din spate. Tacă-ți gura, Gallardo, dobitocule!

Gallardo se făcu palid. Cu pași mari și o mutră amenințătoare, se repezi printre rânduri. Din spațele lui, mai mulți strigau: „Gallardo, dobitocul!”

— Să mărșăluim, am zis eu. Să facem ture în jurul curții. Mai întâi cei dintr-a cincea.

Am început să mărșăluim. Izbeam în pământ cu tălpile tare de tot, de ne dureau picioarele. La tura a doua – alcătuiam un dreptunghi perfect, dispus după dimensiunile curții –, Javier, Raygada, León și cu mine începurăm:

— O-ra-rul! O-ra-rul! O-ra-rul...

Corul se generaliză.

— Mai tare! izbucni glasul cuiva pe care îl detestam: Lu. Strigați!

De îndată, larma se înteteți până când deveni asurzitoare.

— O-ra-rul! O-ra-rul! O-ra-rul...

Profesorii, cătinel, se făcuseră nevăzuți, închizând în urma lor ușa sălii de studii. Când cei dintr-a cincea trecură prin dreptul colțului unde Teobaldo vindea fructe la o tejghea, acesta zise ceva ce noi n-am auzit. Dădea din mâini într-un fel care semăna a încurajare. „Ce porc”, mi-am zis în sinea mea.

Strigătele se înteteau. Însă nici ritmul marșului, nici imboldul țipetelor nu ne potoleau spaima. Așteptarea aceea era chinuitoare. De ce nu ieșea odată? Mimând curajul, continuam să scandăm, dar câțiva începuseră să se uite unii la alții și, din când în când, se auzeau chicoteli forțate. „Trebuie să nu mă gândesc la nimic”, îmi spuneam. „Nu acum.” Deja mi-era greu să mai strig: răgușisem și mă ustura gâtul.

Deodată, aproape involuntar, m-am uitat spre cer: urmăream un uliu care plana ușor pe deasupra școlii, pe sub bolta albastră, limpede și profundă, luminată dintr-o parte de un disc galben, ca o bulină. Mi-am coborât repede privirea.

Mic și vânăt, Ferrufino își făcu apariția la capătul culoarului care dădea spre curtea de recreație. Pașii mărunți pe care-i făcea cu picioarele lui strâmbe, ca de rățoi, îl apropiau de noi curmând abuziv tăcerea care se lăsase brusc, spre surprinderea mea. (Ușa cancelariei se deschide; apare o față mărunță, caraghioasă. Estrada vrea să ne pândească; îl vede pe director la câțiva pași; grăbit, se dă la fund; mâna lui ca de copil închide ușa.) Ferrufino se afla în fața noastră: cu ochii ieșiți din orbite, străbătea grupurile de elevi amuțiți. Rândurile se rupseseră; unii dăduseră fuga la baie, alții se învârteau disperați în jurul bufetului lui Teobaldo. Javier, Raygada, León și cu mine am rămas nemișcați.

— Nu vă temeți, am zis, dar nimeni nu m-a auzit, fiindcă directorul spusese în același timp:

— Sunați, domnule Gallardo.

Rândurile se organizează din nou, mai încet de astă dată. Căldura încă nu era peste măsură de mare, dar ne încerca deja un fel de somnolență, un soi de plictiseală.

— S-au săturat, murmură Javier. Foarte rău.

Și avertiză, furios:

— Aveți grijă ce spuneți!

Alții împrăștiară vorbele mai departe.

— Nu, am zis eu. Stai puțin. O să se transforme în niște fiare de cum o să le vorbească Ferrufino.

Se scurseră câteva secunde de tăcere, de solemnitate suspectă, până când, treptat, ne-am ridicat privirea, unul câte unul, spre omulețul acela îmbrăcat în cenușiu. Stătea cu mâinile împreunate pe burtă și cu picioarele lipite, nemișcat.

— Nu vreau să știu cine a început această răzmeriță, declamă.

Era un actor: tonul glasului său, domol, suav, vorbele aproape cordiale, atitudinea lui statuară erau atent studiate. Oare făcuse repetiții de unul singur, în birou?

— Asemenea fapte sunt o rușine pentru voi, pentru școală și pentru mine. Am avut multă răbdare, ba chiar prea multă, ascultați-mă bine, cu cel care a stârnit aceste tulburări, dar a întrecut orice limită...

Eu, sau Lu? O limbă de foc nesfârșită îmi mătura umărul, grumazul și obrazii, pe măsură ce ochii tuturor celor din gimnaziu se roteau de colo-colo până când dădeau de mine. Oare Lu mă privea și el? Era invidios? Cioiții se uitau la mine? Din spate, careva mă bătu de două ori cu palma peste braț, în semn de încurajare. Directorul a vorbit mult și bine despre Dumnezeu, despre disciplină și despre valorile supreme ale spiritului. A spus că ușile cancelariei erau mereu deschise, că cei cu adevărat curajoși ar trebui să iasă în față.

— Să iasă în față, repetă el, de astă dată furios. Adică să vorbească fățiș, să stea de vorbă cu mine.

— Nu fi idiot! am zis eu repede. Nu fi idiot!

Cuprins

ŞEFII	5
Şefii	7
Înfruntarea	35
Fratele mai mic	52
Ziua de duminică	69
Un musafir	95
Bunicul	107
BĂIEȚII	117